

Titel: Udrag fra Opbyggelige Taler i forskjellig Aand

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K8", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K8*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2004 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ota-kom-shoot-ota-1365.pdf> (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K8

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **at begynde med Intet** : hentyder til princippet om, at filosofien skal begynde med intet. Allerede i *Af en endnu Levendes Papirer* (1838) henviser SK til »Hegels store Forsøg paa at begynde med Intet« (SKS 1, 17,15) og skriver i første del af *Enten - Eller* (1843), »at det ingenlunde er Philosophien saa vanskeligt at begynde. Langtfra; den begynder jo med Intet, og kan altsaa altid begynde« (SKS 2, 48,27). Og i en optegnelse, der bærer overskriften »Begyndelsens Dialektik. Scene i Underverdenen«, på to løse blade fra 1845 lader han Sokrates spørge Hegel, hvilken forudsætning han går ud fra, og Hegel svare: »fra slet ingen«, og lidt efter føje til: »jeg gaaer ud fra Intet« (*Pap. VI A 145*). I indledningen til *Wissenschaft der Logik* kræver Hegel, at logikken skal begynde med 'den rene væren', der imidlertid er identisk med 'intet', jf. *Wissenschaft der Logik*, udg. af L. von Henning, bd. 1,1-2, Berlin 1833-34 [1812-16], ktl. 552-554; bd. 1,1, i *Georg Wilhelm Friedrich Hegel's Werke. Vollständige Ausgabe* bd. 1-18, Berlin 1832-45; bd. 3, s. 59-74 (ub. bd. 4, s. 69-84). Den da. hegelianer J.L. Heiberg gjorde tanken om, at filosofien må 'begynde med intet', til et slagordsagtigt princip; jf. fx § 1-8 i hans artikel »Det logiske System« i tidsskriftet *Perseus* (288,31), nr. 2, aug. 1838, s. 1-45, og § 26-27 i hans *Grundtræk til Philosophiens Philosophie, eller den speculative Logik*, Kbh. 1832, s. 11. Dette princip er nært forbundet med ideen om, at man skal tvivle om alt for at kunne begynde uden forudsætninger (288,31).

I trykt udgave: Bind 8 side 371 linje 14